

SANAYİ ÜRETİMİ VE İSTİHDAM SONRA CARİ AÇIK DA DENGELENME YOLUNDA

Ekonomik veriler NORMALLEŞİYOR

// Cari açıkta belirgin iyileşme

OCAK-NISAN dönemi ihracatı bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 33,1 arttı. İhracat 4 aylık dilimde 68,8 milyar dolar, ithalat 82,9 milyar dolar oldu. İlk çeyrekte yüzde 80 olan ihracatın ithalatı karşılama oranı, yüzde 82,9 oldu. İyileşmeye ithal ikame de destek verdi. Buna bağlı Ocak-Nisan dış ticaret açığı, yüzde 19,5 azalarak 17,6 milyar dolardan 14,2 milyar dolara geriledi. Mart cari işlemler dengesi de, bir önceki Mart'a göre 2,12 milyar dolar azalarak 3,33 milyar dolar açık verdi. 2020 yılı ilk çeyreğinde 8,8 milyar dolar cari açık ilk çeyrekte toplam 7,8 milyar dolar olarak gerçekleşti. Nisan'da yıllıklandırılmış bazda 36,2 milyar dolar olan cari açığın yılsonu 25-28 milyar dolara inmesi bekleniyor.

// Yüzde 6 büyüme öngörüsü

DİŞ ticaret ve cari denge rakamlarındaki normalleşme sanayi üretimi, istihdam ve büyümeyi de olumlu etkiliyor. 2021 Ocak'ta yüzde 11,3, Şubat'ta yüzde 8,8 ve Mart'ta yüzde 16,6 artış gösteren yıllık sanayi üretim verisinin güçlü seyri GSYH adına iyi mesajlar veriyor. Türkiye'nin 31 Mayıs'ta açıklanacak ilk çeyrek büyüme verisinin yüzde 6 geleceği tahmin ediliyor. Diğer taraftan 2020'de 1,26 milyon kişi azalan ve yüzde 42,8'e gerileyen istihdam oranı Ocak'ta yüzde 43,8, Şubat'ta yüzde 43,3 ve Mart ayında yüzde 44,3 oldu. Kayıtlı istihdam sayısı da salgına rağmen ilk çeyrekte 1,2 milyon kişi artarak 28 milyon aştı. 2020 yılsonu itibarıyla kayıtlı istihdam 26,8 milyon olarak belirlenmişti. **Sedat YILMAZ'ın yazısı 5'te**

Yapısal ve küresel etkilerle enflasyondaki artışlara karşılık ilk çeyrekte birçok ekonomik veri iyileşme yoluna girerek olumlu mesajlar vermeye başladı. Pandeminin olumsuzluklarına rağmen rekor seviyelerde artan ihracat, düşen ithalat ve yükselen ithal ikame iktisadi aktiviteyi müspet etkiliyor

EKONOMİK VERİLER NORMALLEŞİYOR

Yapısal ve küresel etkilerle enflasyondaki artışlara karşılık ilk çeyrekte birçok ekonomik veri iyileşme yoluna girerek olumlu mesajlar vermeye başladı. Pandeminin olumsuzluklarına rağmen rekor seviyelerde artan ihracat, düşen ithalat ve yükselen ithal ikame iktisadi aktiviteyi müspet etkiliyor.

PANDEMI sürecinde para ve maliye politikalarıyla 2020'yi geçtir ve korunma yılı olarak değerlendirilen Türkiye ekonomisi 2021 yılında ilk çeyrek performansıyla diğer çeyrek dilimlere daha iyi gireceğini gösterdi. Salgın olumsuzluklarına rağmen gerçek seviyede artan ihracat, daralan ithalat ve yükselen ithal kıtama iktisadi aktiviteyi olumlu etkiledi. İhracat, ithalat, dış ticaret açığı, **sana-yi** üretimi, istihdam ve büyümeden sonra cari açık da dengeleme yoluna girdi.

Pandemi, iç ve dış risklerin etkisiyle yükselen enflasyona karşılık Türkiye'de iyileşmenin motoru **sanayi** üretti ve ihracat oldu. 2021 Ocak'ta yüzde 11,3, Şubat'ta yüzde 8,8 ve Mart ayında yüzde 16,6 artışı gösteren yıllık **sanayi** üretim verisinin güçlü seyri gayri safi yurtiçi hasıla (GSYİH) büyümesi adına mesajlar veriyor. **Sanayi** üretimi göstergeleri doğrultusunda Türkiye'nin ilk çeyrekte en az yüzde 5-6 büyüyebileceği tahminleri yapılıyor. İlk çeyrek büyüme verisi 31 Mayıs'ta açıklanacak.

Baz etki sadece destek veriyor

Geçen yılın düşük **sanayi** üretimi verisiyle bu yıl gerçekleşecek **sanayi** üretim verilerinin yüksek çıkması bazı ekonomistler tarafından "baz etki"ye bağlansa da özele inildiğinde **sanayi-deki** imyeye baz etkinin sadece destek verdiği gözleniyor.

Sarıyıldız uretiminin aylık verilerinde bir önceki aya göre sergilediği performans zaten **sarıyıldızın** diriliğini görmeye yetiyor. **Sarıyıldız** uretini Kasım'da yüzde 15, Aralık'ta yüzde 12 ve Ocak'ta yüzde 1 pozitif büyütüyor. All **Sarıyıldız** uretiminde Ocak'ta satışları yüzde 15,4, Aralık'ta göre yüzde 6,8'lik sıçrama yapıyor. Yine yılın yüzde 12,1 büyüyün imalat **sarıyıldızın** Aralık'ta göre yüzde 1,1 artış **sarıyıldız**deki güçlüğü doğruluyor. **Sarıyıldız** uretimini ilk çeyrekte bir önceki yılın yüzde 1,1 artışla, ikinci çeyrete yüzde 2,6 artış kaydetti. Mart'ta da **sarıyıldız** uretiminde yılın yüzde 16,6'lık büyüme, bir önceki aya göre yüzde 0,7 artışla güncü ortaya koyuyor. **Sarıyıldız** uretimindeki ilk çeyrek performansını gören birçok analist **Sarıyıldız** uretiminde Ocak'ta satışları Haziran dönemine göre üç çeyreks bir büyümeye işaret ettiğine dair yorumlar yapıyor.

İhracatta her ay rekor seviye

Salgın etkilerini üzerinden atmaya çalışan Türkiye dış ticareti yeni performansıyla dikkatlerden kaçırmıyor. Nisan'da ihracat yüzde 109 artışıyla 18,8 milyar dolar oldu ve tüm zamanların rekoruna ulaştı. İlk çeyrek toplamında da ihracat 50 milyar doları aşmıştı.

Ocak-Nisan dönemi ihracatı bir ön-

SEDAT YILMAZ
sedat.yilmaz@analizgazetesi.com.tr

çeki yılın aynı dönemine göre yüzde 33,1 arttı. İhracat 4 aylık dönemde 68,8 milyar dolar, ithalat 82,9 milyar dolar oldu. İlk çeyrekte yüzde 80 olan ihracatın ithalati karşısına oranı, yüzde 82,9 oldu. İlyesimeyeli ithalat ikame de destek verdi. İthalat ise Nisan'da, geçen senenin aynı ayına göre yüzde 61,4 artışla 29,9 milyar dolar olarak gerçekleşti. Böylece, Nisan ayı de ticaret açığı, Nisan 2020'ye göre yüzde 31,9 azalarak 4,6 milyar dolarından 3,1 milyar doları geriledi. İthalat ise ocak- mart ayları arasında 82,9 milyar dolar, 82,9 milyar dolar olarak kayıtlara geçti. Buna bağlı Ocak-Nisan dış ticaret açığı, yüzde 15,9 azalarak 17,6 milyar dolarından 14,2 milyar doları geriledi. Baska bir ifadeyle 2021 yılın Ocak - Nisan dış ticaret açığı, önceki yılın aynı dönemine göre 3,4 milyar dolar daha

bu dönemlerde 25,34 milyar dolar artışa
gerekmiştir. Enerji ithalatı haric
tutulduğunda ihracatın ithalatı karşılama
oranı 7,7 puan artışa yolda 93,8'e
yükseldi. Bu arada Türkiye imalat
sektörünün ana ihracat pazarlarındaki
faaliyet koşullarını ögren **İstanbul Sanayi Odası (İSO)** Türkiye İmalat Sektö-
rüne ihracat iklimi Endeksi, Nisan da
56'ya yükselerek üst üste üçüncü ay
eşik değeri 50'nin üzerinde kaydedildi.
Endeks verileri ihracat pazarlarının tale-
pler koşullarında güçlü bir iyileşmeye
işaret etti. İyileşme, Şubat 2018'den
beri en belirgin düzeyde gerçekleşti.

Cari işlemler dengesi toparlanıyor

Mart ayında cari işlemler dengesi,

bir önceki Mart ayına göre 2,12 milyar dolar azalarak 3,33 milyar dolar açığı verdi. Cari denge geçen yılın aynı döneminde 5,5 milyar dolar açık vermişti. 2020 yılı ilk çeyreğinde 8,8 milyar dolar cari açık ilk çeyrekte toplam 7,8 milyar dolar olarak gerçekleşti. Yıllıklandırılmış bazda 36,2 milyar dolar olan cari açığın yılsonu 25-28 milyar dolara inmesi bekleniyor.

Genel yorumlara göre, yıllık bazda cari dengeye gözlenen 2.1 milyar dolarlık iyileşme temel belirleyici dış ticaret açığındaki 1.4 milyar dolarlık düşüş oldu. Bu durum güçlü dış talep ve altın ithalatındaki yavaşlamamın bir yansıması olarak değerlendirilebilir. İhracatta gözlenen toparlanma ve altın ithalatındaki normalleşme eğilimi cari denge görünümünün bir miktar destekledi.

neresiyle, birer açığa finansman tarafından finanse edilmiş ve veriyi etkiledi. Aynı yıl bazda 363 milyon dolar, diğer yatırımlarda 941 milyon dolarlık net girer veriyi olumlu hale getirdi. Ancak, 5,7 milyar dolarlık portföy tarafından çıkışları ile resmi rezervlerin 6,17 milyar dolar erimesi açığın düşmesini engelledi. Diğer taraftan yerli ve yabancı bankalardaki mevduatın 47 milyar dolar artması, bankaların 500 milyon doları geçen borçlanmalarıyla net hata-noksandaki 1,6 milyar dolarlık net girişleri karşı hafifletti. Yılın ilk 3 ayında net hata ve noksandan kaynaklanan girişler 6,92 milyar dolar oldu. Özet verileri karşı aşağıdaki zılamın Nisan'da da devam edeceğini

gösteriyor. Ödemeler dengesi de denilen cari işlemler Nisan verisi 14 Haziran'da açıklanacak.

17 Mayıs'ta tam açılma beklentisi

Toparlanma yolunda olan cari denge, 17 aydır üst üste açık veriyor. Ancak Nisan verisiyle birlikte söz konusu rakamların da düzelmesi öngörülmüyor. Sene sonu itibarıyla hedeflere yakın olumlu rakamlar elde edilebileceği gözleniyor.

Ancak ihracatın performansına turizmin de eşlik etmesi gerekiyor. Analistlere göre, aşılamada önemli bir seviye kazanırlarsa turizm ihracatı desteğiyle cari işlemler kalemi normaleyecek. Yine aynı analistlere göre, piyasa 17 Mayıs'tan itibaren beklenen tam açılmanın hıyızla yılsonunu toparlayabilir. Sektör temsilcileri de turizm gelirlerinin 2019'daki 34,5 milyar doların altında gerçekleşeceğini, ancak 2020'deki gibi 12 milyar doların altında kalmayacağını ifade ediyor.

Diş ticaretleri değerlendirilen analistler, başta Avrupa olmak üzere asılamla ve ağımlarına birlikte normalleşmenin artmasıyla ihracatı da artışların olacağını, bu durumun büyüme ve etki sinin yüksek olacağını belirtiyorlar. Konuyu değerlendiren Terat Yatırım Banköonomisti Enver Erkan, "Nisan ayına dair önkü diş ticaret verileri de bu eğilimin devam ettiğini gösteriyor. İthalat tarafında ise, altın ithalatının geçen seneye göre azalması ve daha sıkı finansal koşullar nedeniyle iç tale-

bi limitlenecek olması düşürücü etki yapacakken global enerji ve hammadde fiyatlarındaki artış ve bunun ithal tüketim malları fiyatlarının etkileri de düşünüldüğünde ithalat faturasını artırıcı bir etkide bulunması beklenebilir" diyor.

İstihdamda artış hızlanıyor

Sanayi üretiminin artması ve ihracatın rekor seviyelere çıkması diğer taraftan istihdam rakamlarını da olumlu etkiliyor. 2020 yılında 1,26 milyon azalan ve yüzde 42,8'e gerileyen istihdam oranı, ilk çeyrekle çeyrek ile birlikte artışa geçti.

İstihdam oranı Ocak'ta yüzde 43,8'e çıktı. Sonra Şubat'ta yüzde 43,3'e gerilemesine karşılık Mart'ta yeniden yüzde 44,3'e yükseldi. Kayıtlı istihdam sayısı ilk çeyrekte 1,37 milyon artarak 28 milyon kişiyi aştı. 2020 sonu itibarıyla Türkiye'de kayıtlı istihdam 2020 yılında 26,8 milyon kişi olmuştur.

Dolayısıyla yılın ilk çeyreğinde gerçekleşen istihdam rakamları ekonomi için umut veriyor. İstihdamda 2020 Aralık ayına göre Ocak'ta istihdam edilenlerin sayısı 822 bin kişi artarak 27 milyon 706 bin kişiye, istihdam oranı yüzde 43,8'e yükseldi. Şubat'ta istihdam edilenlerin sayısı 22 bin kişi azaldı, ancak 2020 rakamlarının üzerinde toplam sayı 27 milyon 477 bin kişi, istihdam oranı yüzde 43,4 oldu. Mart'ta da istihdam edilenlerin sayısı bir önceki aya göre 550 bin kişi artarak 28 milyon 89 bin kişi, istihdam oranı yüzde 44,3 seviğine gerçekte.

İyileşen istihdam fotoğrafı

2020 yılı ocakta alan Türkiye, pandemiden dolayı açığına rağmen 2021 yılı daha temkinli görüldü. Ocak'ta işgücüne katılım sayısı 821 bin kişiyi aştıracak toplamda 31 milyon 567 bin oldu. Geniş tabanlı işsizlik olarak bilinen alt işgücü oranı da yüzde 29,1 olarak tespit edildi.

Ocak ayında geniş tabanlı işsizlik olarak bilinen alt işgücünün Ocak'ta yüzde 29,1'den Şubat'ta yüzde 28,3'e ve Mart'ta yüzde 25,8'e düşmesi, diğer taraftan yine 2019'da yüzde 34,5, geçen yıl yüzde 30,5 olan kayıtlı dış çalışanların oranı, Mart'ta yüzde 28,9'a geriledi. Tarım dışı kayıtlı dışlarda da yüzde 17,8'e indi.

İlk çeyrekte istihdamdaki fotoğraf şöyle oluştu:

İlk çeyrekte istihdam edilenlerin oranı 2020'ye göre; yüzde 42,8'den yüzde 44,3'e, olumlu gelişmelere bağlı işgücüne katılma oranı yüzde 49,3'den yüzde 51'e ve geniş tanımlı işsizlik oranı yüzde 29,1'den yüzde 25,8'e, kayıt dışılık oranı yüzde 30,5'ten yüzde 28,9'a geriledi.

Analistler, söz konusu gelişmeyle birlikte Mart itibariyle yüzde 13,1 olan işsizlik oranının gelecek aylarda **sanayi** ve hizmet sektörünün etkisi ve artan iktisadi aktiviteyle tek haneli rakamlara yöneleceğini tahmin ettiklerini belirtiyorlar.

Piyasalar yüksek gelen enflasyon şokunda

ABD'DE tüketici fiyatlarında yıllık yüzde 4,2 ve üretici fiyatlarında yüzde 6,2'lik artış piyasaları ABD "Merkez Bankası (FED) faiz artırabilir" endişesine sevketti. ABD 10 yıllık tahvil faizi yüzde 1,51'den yüzde 1,69'a çıktı. Tüm piyasaları tedirgin etti.

Söz konusu korkuda FED Başkan Yardımcısı Richard Clarida'nın enflasyon kontrol etmek için adım atması imtina etmeyeceklerini açıklaması da etkili oldu. Türkiye'de faiz cephesinde herhangi bir gelişme olmazken döviz piyasası yukarı yönlü hareketlendi. Dolar/TL kur 8,511, Euro/TL kur 10,30'ya girdi. Söz konusu hareket gelişen ülke para birimlerinde en fazla dereje kaybeden Türk Lirası önce çikarık. TL'yi Tayland Bahtı ve Güney Kore Wonu takip etti. TL dolar ve euro karşısında ortalama yüzde 2,5'un üzerinde de-

ğer kaybetti. Piyasaların kapalı oldu-
ğu bayram tatilinde Dolar/TL
8,28'den 8,51 liraya, euro/TL de
9,98'den 10,30 liraya çıktı.

Physalis 17-21 Mayıs 2021 haftasında yurt içinde bütçe dengesi ve tüke ticin güven endeksi, ADG de konut başlangıçları, FOMC toplantı tutanakları, Markit PMI imalat-imalat dışı veri, Euro Bölgesi'nde GSYH, TÜFE, Markit PMI imalat - imalat dışı, tüketici güven endeksi, Çin'de perakende satışlar, **sanayi** üretimi, Japonya'da da GSYH, **sanayi** üretimi ve TÜFE'yi takip edecek.

BİST 100, Ramazan Bayramı tatili öncesinde ADG enflasyonu endeksiyle satışa yönelen küresel piyasalardan etkisi Borsa İstanbul'da görüldü. Kar satışlarının da devreye girdiği piyasada endeks 1441,33 puanıdır kısa haftayı kapattı. Borsanın gelecek

hafta ABD enflasyonu etkisinin yanında yükselişe geçen emtia fiyatlarıyla yüksek enflasyon beklentileri ve zayıf risk istihyail hareket edeceği tahmin ediliyor. Endeksin 1440'ın üzerinde kalması durumunda 1500'ü deneyebleceği, aksi halde 1390'lı seviyelere dönebileceği yorumlanıyor.

DOLAR/TL ABD enflasyon endiseleriyle faiz artırımları algısı özellikle gelişen döviz piyasalarını etkiliyor. Para çıkışının gözlenebileceği piyasayı yükselten alım ve petrol başta emtia fiyatları da etkiliyor. Halen 8,44 seviyesinde hareket eden dolar/TL kurunda 8,40 destek, 8,60 ise kuvvetli direnç olarak gözleniyor.

EURO/TL Döviz piyasalarındaki endişeler Avrupa parası euroyu da yakından ilgilendiriyor. Yurt dışındaki gelişmelerde euro/TL'nin 10,50 seviyesini direnç yapacak şekilde hare-

ket edeceği tahminleri yapıyor. Kurda destek 10,25 şeklinde oluşmuş durumda.

ALTIN... ABD tahvil faizlerindeki dalgalanma ve FED'in kısa süre içinde faiz artırmayacağına yönelik beklentilerle emtia fiyatlarındaki artışlar altın fiyatlarını yukarı çekiyor. 1843 dolarda seyreden ons altında, gelecek hafta 1870 doların direnci, 1830'un destek olacağı görülüyor. Gram altında ise 500 lira pivot konumunda. 500 liranın üzerinde hareket 515 liralara güdüme getirebilir. Gram altında destek 499 lira civarında görülüyor.

PETROL... Hafta içinde ABD'de petrol kuyularına yönelik siber saldırılarla yükselen ancak daha sonra saldırıların önlenmesine dair açıklamalarla geri çekilen petrol fiyatları, aşılama ve normalleşmelerin artacağına

dair açıklamalarla emtia fiyatlarının eşliğinde yeniden yükselişe geçti. Petrol hafta sonu yüzde 2,5 artışla 69 dolar sınırına dayandı. Fiyatların 69'u geçmesi durumunda 72 dolar kuvvetli direnc, 69 doların altında kalması durumunda ise 67 doların kuvvetli destek olacağı tahminleri yapılıyor.

KRİPTO PARA... Piyasa başta Elon Musk ve uluslararası alanda pazara yönelik şüpheleri Bitcoin, Ethereum ve Ripple'de satışları gündeme getirdi. Bitcoin haftalık yüzde 16 kayıpla 49 bin dolarda, Ethereum, haftalık yüzde 6,79 kazanca 3,860 dolarda Ripple haftalık yüzde 13,8 ile 1,3580 dolarda hareket ediyor. Haftanın en fazla kazandıran parası yüzde 46 ile Cardano, en fazla kaybettiren yüzde 26,5 ile Elon Musk'un Dogecoin'i oldu.

GÖSTERGE

ARAM EKİN DURAN
eduran@ekonomist.com.tr

TÜFE-ÜFE farkı alarm veriyor

Türkiye'de enflasyon sorunu giderek daha ağır bir hal alıyor. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) nisan ayı verilerine göre nisanda tüketici fiyatlarında yıllık enflasyon yüzde 17,14 oldu. Böylelikle enflasyondaki yükseliş yedinci ayına girmiş oldu. Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) de nisanda geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 35,17 arttı. TÜFE ile ÜFE arasındaki bu fark, iki endeksin hesaplanmaya başladığı Ocak 2003'ten beri en yüksek seviyesine çıktı. Bir başka deyişle, kur kaynaklı maliyet artışları ve fiyatlama davranışlarındaki bozulma, enflasyonda çok sorunlu bir döneme de kapı aralamış oldu. TÜFE ile ÜFE arasındaki fark elbette zamanla kapatılabilir ancak yüzde 35'i aşan ÜFE'nin tamamen olmasa da TÜFE üzerinde baskı yaratacağının kesin olduğunu söyleyebiliriz. Bu durum da ister istemez enflasyondaki yükseliş eğiliminin devam edeceği anlamına geliyor.

GIDA ENFLASYONU

TÜİK verilerine geri dönersek, nisan döneminde çekirdek enflasyon yüzde 18,1, yıllık gıda enflasyonu ise yüzde 25,9 olarak gerçekleşti. TÜİK verilerine göre nisanda bir önceki yılın aynı ayına göre artışın yüksek olduğu grup yüzde 29,31 ile ulaştırma oldu. Ulaştırma yüzde 22,27 ile ev eşyası ve yüzde 19,20 ile sağlık izledi.

ÜFE'DE SON 1 YILLIK DEĞİŞİM

TÜFE'DE SON 1 YILLIK DEĞİŞİM

Bir önceki yılın aynı ayına göre artışın düşük olduğu diğer ana gruplar ise sırasıyla, yüzde 9,05 ile haberleşme, yüzde 10,21 ile eğitim ve yüzde 11,03 ile giyim ve ayakkabı oldu. 2021 yılı Nisan ayında aylık artışın en yüksek olduğu gruplar ise sırasıyla, yüzde 7,57 ile giyim ve ayakkabı, yüzde 2,13 ile gıda ve alkolsüz içecekler ve yüzde 2,09 ile eğitim oldu. Verilere göre nisanda en yüksek artış gösteren madde yüzde 24,91 ile domates oldu. Domatesi yüzde 15,76 ile çocuk gömleği, yüzde 14,95 ile kadın elbisesi takip etti.

GEÇİNME ENDEKSİ ARTTI

Öte yandan İstanbul Ticaret Odası (İTO) verilerine göre perakende fiyat hareketlerinin göstergesi olan İstanbul Ücretliler Geçinme Endeksi de nisanda aylık yüzde 1,01 artış kaydetti. Yıllık bazda artış ise yüzde 16,34 olarak gerçekleşti.

Toptan eşya fiyatları endeksi aylık yüzde 0,70, yıllık yüzde 17,52 arttı. Nisanda giyimde yüzde 8,18, konut harcamalarında yüzde 0,81, gıdada ise yüzde 0,61 artış oldu. Bununla birlikte, Türk-İş araştırmasına göre Ankara'da dört kişilik bir ailenin gıda harcamalarında asgari tutar, nisanda bir önceki aya göre yüzde 1,14 arttı. Yıllık bazda artış ise yüzde 16,56 olarak gerçekleşti.

"Faizi pas geçmek geçici bir teselli"

"Beklenti Merkez Bankası'nın faiz indirimine gitmeyeceği yönündeydi. Böyle bir akıl tutulmasının izahı olamazdı çünkü. Ancak, pas geçmek de geçici bir teselli olacak. Merkez Bankası ve kamu bankaları finans piyasasına öncülük yapıyor. Özel kurumlar ne kadar direnseler de sonunda piyasaya göre hareket etmeye mecbur kalıyorlar. Yani bankacılık sektörü ortalamada nereye gidiyorsa herkes oraya doğru gidiyor. Kamu bankaları bugün aktif büyüklük başta olmak üzere birçok parametrede sektörün neredeyse yarısını elinde tutuyor. Finans kurumları nihayetinde fon arz eden ile fon talep eden buluşturan güven müesseseleridir. Bilançolarını ancak geçici süreyle küçültebilir, faaliyetlerini belirli süreyle yavaşlatabilirler. Çünkü sektördeki yarış yukarıda bahsettiğim parametrelerle yapılır ve sıralamalarda buna göre belirlenir."

PROF. DR. EMRE ALKIN
ALTINBAŞ ÜNİVERSİTESİ

Faiz indirimi başka bahara mı kaldı?

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) Para Politikası Kurulu 6 Mayıs'ta gerçekleştirdiği toplantıyla, piyasa beklentilerine paralel biçimde politika faizini yüzde 19 seviyesinde sabit tuttu. Böylelikle yeni başkan Şahap Kavcıoğlu'nun başkanlığında ikinci kez toplanan PPK, nisan ayından sonra mayısta da faize dokunmadı. Karar metninde Nisan Enflasyon Raporu'nda yer alan tahmin patikasındaki belirgin düşüş sağlanana kadar para politikasındaki mevcut durumun sürdürüleceği ifade edildi. Nisan ayı enflasyon raporunda Merkez Bankası enflasyonun, yüzde 70 olasılıkla, 2021 yılı sonunda orta noktası yüzde 12,2 olmak üzere, yüzde 10,0 ile yüzde 14,4 aralığında gerçekleşeceğini tahmin etmişti.

"BELİRGİN DÜŞÜŞ" İFADESİ

Karar metnindeki "belirgin düşüş" ifadesi ile faiz indirimi için tam olarak enflasyonda hangi sevi-

yeye düşüşün öngörüldüğü ise belirsizliğini koruyor. Karar metninde ayrıca "Enflasyonda kalıcı düşüşe işaret eden güçlü göstergeler oluşana ve orta vadeli yüzde 5 hedefine ulaşınca kadar politika faizi, güçlü

dezenflasyonist etkiyi muhafaza edecek şekilde, enflasyonun üzerinde bir düzeyde oluşturulmaya devam edilecektir" vurgusu da önemli. Böylelikle bir önceki PPK karar metnindeki ifade aynen korunurken, reel faizin nisanda yüzde 17'yi aşan enflasyona göre yüzde 1,5 civarında yukarıda olduğunu hatırlatmış olalım. Mayıs ayında da enflasyonun yukarı yönlü seyrinin devam edeceğine dair beklentiler artarken, TCMB'nin faiz indirimi

için uygun zemini bulması için henüz en az 2-3 ay gerektiğini söyleyebiliriz. Bu süreçten önce gerçekleştirilecek bir faiz indirimi çok yanlış olur. Öte yandan umalım ki faiz indirimi bir yana, yeni bir faiz artırımına gerek kalmayın.

POLİTİKA FAİZİNDE 1 YILLIK DEĞİŞİM

İmalat PMI, 11 ayın en düşüğünde

İstanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat PMI nisanda 50,4'e geriledi. PMI, nisan ayı verisiyle birlikte son 11 ayın en düşük seviyesini görmüş oldu. İmalat sanayi satın alma yöneticileri endeksi (PMI) nisan ayında koronavirüs salgınının hızlanmasıyla birlikte 50,4'e gerileyerek sektörde büyümenin güç kaybettiğini gösterdi. Yeni siparişler ve üretim yeni koronavirüs vakalarının zirve yaptığı nisan ayında gerilerken şirketler istihdam artırmaya devam etti. Türkiye'deki koronavirüs salgınında günlük yeni vaka sayıları Nisan ayında 60 bini, ölümler ise 300'ü aşarak en yüksek düzeye çıktı. Vakalardaki artı-

şın ardından kısıtlamalar sıkılaştırıldı. İstanbul Sanayi Odası (İSO) için IHS Markit tarafından derlenen PMI, mart ayında 52,6 değerini almıştı. Endeks nisan ayında

büyümeye işaret eden 50'nin üzerinde bir değer almasına karşılık 11 ayın en düşük değerini almış oldu. İmalat sanayinin aldığı yeni siparişleri gösteren alt endeks nisanda 50,2'den 47,4'e geriledi. Ankete katılan imalatçılar siparişlerdeki daralmanın salgından kaynaklandığını belirttiler. Yeni ihracat siparişleri alt endeksi ise 51,4'ten nisanda 51,2'ye sınırlı gerileme kaydetti. İmalat sektörünün üretim alt endeksi ise 51,6'dan nisanda 47,3'e indi.

YILBAŞINDAN BU YANA İMALAT PMI'DAKİ DEĞİŞİM

